

Natuur.blad

Het sint-janskruid
heeft vele namen

Hevig debat
over de jacht

De Dijle van bron tot
monding

Wilde bijen en wespen

Littekens van Haspengouw

Daar is de lente

Eigentijds secretariaat voor Natuurpunt

Als het van Natuurpunt afhangt, zal het in 2005 een nieuw nationaal secretariaat betrekken vlakbij het station van Mechelen. Het moet een duurzaam, energiezuinig, functioneel en realistisch renovatieproject worden. We zijn allemaal benieuwd.

TEKSTEN EN FOTO'S: MIGUEL SURMONT

In 2000 kocht Natuurpunt een leegstaand fabrieksgebouw aan het station in Mechelen. Omdat het huidige gehuurde secretariaat niet functioneel, te klein en ook duur is, besliste Natuurpunt om het oude pand te renoveren.

In totaal zal er op vier verdiepingen plaats zijn voor een 100-tal medewerkers. In het nieuwe gebouw zal er ook plaats zijn voor verwerking en verzending van de postorderbestellingen van de Natuurpunt Winkel. Voor Algemeen Directeur Willy Ibens moet

het vernieuwde pand vooral de geest van Natuurpunt uitstralen. „Het moet duidelijk herkenbaar zijn als het gebouw van Natuurpunt. We willen een ecologisch project waarbij een laag energieverbruik, duurzame materialen en functionaliteit essentieel zijn. Het moet een gebouw worden dat de tand des tijds kan trotseren, ook qua stijl.”

Aanvullend

Voor het ontwerp zijn twee architectenbureaus uit Mechelen samen aan de slag gegaan: het Architectencoöperatief van onder meer John Mooens en het Ontwerp Kollektief van Herman Bogaerts. Die samenwerking is historisch gegroeid. „Wij hebben Natuurpunt geholpen bij het zoeken naar en de aankoop van het pand”, legt John Mooens uit. „Daarna waren er losse contacten, vingeroefeningen zeg maar, over de richting van het project. Toen de intenties van Natuurpunt sterker werden, zijn we gaan samenwerken met Herman Bogaerts.” Het bureau van Herman Bogaerts tekende onder meer voor de renovatie van het vroegere secretariaat van Natuurpunt in Brussel

Voormalige kopergieterij

De gebouwen in de Coxiestraat, waar Natuurpunt haar nationaal secretariaat wil vestigen, heeft al een bewogen geschiedenis achter de rug. Aanvankelijk vond een kopergieterij er onderdak. In 1836 werden in Mechelen de centrale werkplaatsen van de spoorwegen opgericht. Dat leidde tot de bloei van de metaalverwerkende nijverheid in de stad. In de buurt van de werkplaatsen van de spoorwegen vestigden zich talrijke toeleveringsbedrijven. Toen de kopergieterij zijn activiteiten stopzette, kwam er een garage van Citroën. En nadien was het een parkeergarage, waarvan de autolift nog altijd aanwezig is. In 1988 kwamen de gebouwen leeg te staan.

De ene helft van het complex werd omgevormd tot woonruimtes. Voor die renovatie tekende het architectenbureau Ontwerpkollektief de plannen. Het won daarvoor de eerste prijs van de stad Mechelen voor stadsverfraaiing.

Er waren plannen om de rest van het complex ook om te vormen tot lofts maar een rumoerige dancing net ernaast schrikte de kopers af. Toen kwam het gebouw te koop en kocht Natuurpunt het in 2000.

De architecten willen zoveel mogelijk industriële elementen van het pand behouden.

en ontwierp ook de uitkijktorens in de natuurgebieden De Blankaart en het Mechels Rivierengebied. „We vullen elkaar inderdaad goed aan”, zegt Herman Bogaerts. „Waar het bureau van John Mooens meer ervaring heeft met kantoorgebouwen, heb ik een grotere ervaring met duurzaam bouwen en een grotere betrokkenheid, zowel bij de vereniging als bij het project zelf. Ontwerp Kollektief zorgde namelijk voor de renovatie van het andere deel van het gebouwencomplex van de voormalige kopergieterij.” (zie kadertekst)

Uitdaging

Het oude, afgeleefde gebouw renoveren zal geen gemakkelijke opdracht zijn. Een 'uitdaging' heet dat. „Een renovatie is uiteraard een ander soort opdracht dan een nieuwbouw maar is daarom niet minder boeiend”, zegt John Mooens. „Het is de bedoeling om van het industriële pand zoveel mogelijk elementen te bewaren, zoals de zuilen en de klinknagelliggers. Er zijn echter ook ingrepen nodig. Het gebouw is in de huidige vorm te klein. Er moet dus een verdieping bij komen en die zal zeker niet in dezelfde stijl zijn als

de rest van het gebouw. Die verdieping zal er zeker uitspringen. Het wordt bovendien een lichte constructie, bijvoorbeeld in hout. Zo ontstaat er een wisselwerking tussen de nieuwbouw en het bestaande gebouw. Ook de aanpak van de gevel zullen we moeten

bekijken. Dat is het uithangbord en dat moet het jonge, hedendaagse karakter van de vereniging weergeven.”

Duurzaam bouwen betekent voor de architecten een project dat lang meegaat zonder negatieve invloeden op de omgeving. De architecten willen zoeken naar een goed huwelijk tussen ecologische materialen en betaalbaarheid, tussen duurzaamheid en vormgeving. „Je mag duurzaamheid niet te eng bekijken”, zegt Herman Bogaerts. „Duurzaamheid heeft ook invloed op de stijl, niet enkel op materialen en technieken. We willen graag een spraakmakend project realiseren dat een meerwaarde inhoudt voor de omgeving. En daarbij mogen we niet vergeten dat de leefbaarheid voor de werknemers voorop staat.”

Energie

Het nieuwe gebouw zal energiezuinig moeten zijn. Vooral de koeling is heel belangrijk in een kantoorgebouw. „De vele pc's, de verlichting en de mensen zelf geven heel wat warmte af zodat een kantoor meer nood heeft aan koeling dan aan verwarming. Voor die koeling willen we uiteraard geen

Duurzaam is meer dan energiezuinig

Natuurpunt wil met haar nieuw kantoor een duurzaam project realiseren. Wat duurzaam bouwen nu precies betekent, vroegen we aan Peter Thoelen van het VIBE (Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen). Het is een onafhankelijk instituut dat een centraal informatie- en vormingspunt wil zijn rond bio-ecologisch bouwen en wonen in Vlaanderen. Het richt zich naar drie doelgroepen: beleidsinstanties, particuliere bouwers en professionals in de bouwsector.

Integraal project

„VIBE verzet zich tegen het verenigen van ‘duurzaam bouwen’ tot ‘energiezuinig bouwen’. Bio-ecologisch bouwen is een integraal project, waarin vier componenten centraal staan: ruimte, energie, water en materialen. Deze componenten bekijken we zowel vanuit milieu- als vanuit gezondheidsstandpunt.”

Een duurzaam ruimtegebruik betekent onder meer dat we beter wonen in een bebouwde kom zodat we geen open ruimte moeten aansnijden. De nabijheid van openbaar vervoer speelt daar een essentiële rol, maar ook ecologische stedenbouw en vergroening van stads- en dorpskernen. Een goede energiehuishouding betekent een goede isolatie, betere verwarmingstechnieken, gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Kleinschalige waterzuivering, gebruik van regenwater binnenhuis, infiltratie in de bodem zorgen voor een optimale waterhuishouding.

Criteria

Het gebruik van gezonde en ecologisch verantwoorde materialen houdt in dat VIBE in de eerste plaats kiest voor nagroeibare, lokaal beschikbare en gerecycleerde materialen. „Het volstaat niet dat een materiaal recycleerbaar is”, zegt Peter Thoelen. „Er is een reeks criteria waaraan die materialen moeten voldoen. Zo moet het productieproces zonder veel energie verlopen, moet er zo weinig belasting zijn voor de natuur, geen hinder of stank veroorzaken... Ook het aspect ‘duurzame ontwikkeling’ ten opzichte van de derde wereld speelt mee. Professionals in de bouwsector kunnen het VIBE-label krijgen als ze voldoen aan de criteria. Sinds kort bestaat er trouwens een internationaal label – Nature Plus – voor ecologische materialen.”

Bij de particulieren zijn sommige duurzame producten een succes. „Vooral de natuurverven doen het goed. De drempel is laag en die verven zijn niet duurder dan andere kwaliteitsverven. Wat ook goed loopt is leempleister als binnenbekleding. Isolatiematerialen uit nagroeibare grondstoffen (papiervlokken, vlas, hennep, enz...) maken steeds meer opgang.”

Info over materialen, adressen en cursussen vind je op www.vibe.be, tel: 03-239 74 23.

airconditioning toepassen omdat die te veel energie verbruikt. Een goede zonwering, goede isolatie en een koeling door middel van warmtepompen dragen onze voorkeur weg. Met een warmtepomp kan je lucht of water afkoelen – of opwarmen – door gebruik te maken van grondwater.”

Het nut van zonnepanelen om warm water te produceren is vrij beperkt omdat een kantoor niet veel warm water nodig heeft.

De architecten denken wel aan fotovoltaïsche panelen om met zonne-energie elektri-

Het project moet realistisch en betaalbaar blijven

citeit op te wekken. Met behulp van subsidies is dat volgens hen haalbaar. Een ander beproefd procédé is de warmtekrachtkoppeling. Daarbij levert een motor - aangedreven door gas – elektriciteit en warmte voor de verwarming. Een maximale lichtinval moet verder zorgen voor een laag elektriciteitsverbruik.

Aan een eigen waterzuivering is er volgens de architecten geen behoefte. „In de stad is dat moeilijk realiseerbaar en bovendien is het gebouw aangesloten op het zuiveringsstation. We denken zeker aan het gebruik van regenwater voor de toiletten.”

Het begrip ‘passiefhuis’ hoor je ook in Vlaanderen steeds meer opduiken. Het is een systeem van woningbouw waarbij de

Natuurpunt wil in Mechelen een ecologisch en eigentijds kantoorgebouw realiseren voor een 100-tal werknemers. Het wordt het uithangbord van de vereniging.

isolatie en ventilatie zo doorgedreven zijn dat er zo goed als geen verwarming meer nodig is. „Dat systeem wordt momenteel enkel toegepast voor huizen. Voor kantoren zit dat systeem nog te veel in een experimentele fase.”

Geen experimenten

Willy Ibens benadrukt dat Natuurpunt geen experimenten wenst te doen. Het project moet realistisch en betaalbaar blijven. Naar schatting zou de renovatie 1,25 à 1,50 miljoen euro kosten (50 à 60 miljoen oude franken).

Daarvoor zal Natuurpunt de nodige middelen moeten bijeenbrengen. Het voormalige secretariaat in Brussel, eigendom van Natuurpunt en Réserves Naturelles, wordt verkocht. Daar vindt de Waalse natuervereniging Réserves Naturelles nog onderdak maar heel binnenkort verhuist die naar Namen.

De mogelijkheid bestaat om een overheids-subsidie te krijgen voor de renovatie van verwaarloosde bedrijfsruimten en met de stad Mechelen lopen er gesprekken over een mogelijk tussenkomst in het kader van de stadsvernieuwing.

Dat zal allemaal niet voldoende zijn. Dus is er een plan om bouwbonnen uit te geven en de leden van Natuurpunt te laten participeren aan dit project. Die bonnen zullen een rente opbrengen die vergelijkbaar is met de huidige intresten op de markt. We denken ook aan een systeem van renteloze leningen. Natuurpunt hoopt dat velen willen investeren in een gebouw dat het eigentijdse uithangbord van de vereniging moet worden. In een volgend nummer van Natuurblad lees je meer over dit project en de financiering.

ADVERTENTIE

**ecologische oplossingen
voor bouw, renovatie en decoratie**

**ecom@
cvba**

**BIO-ECOLOGISCHE
BOUWMATERIALEN**

www.ecologischbouwen.be

Ecom@ cvba • Kwikaard 108, 2980 Zoersel
tel 03/384.19.07 • fax 03/385.08.41 • info@eco-materialen.com

Erkend lid VIBE
(Vlaams Instituut voor
Bio-Ecologisch Wonen)

fermacell pavaflex Tubag **COSTAPOL** Terrafino **ISOFOC** **Celit**